

1.

Bruxelles, 18.12.2013.
COM(2013) 899 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Evaluacija inicijative Europass

**Druga evaluacija Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom okviru
Zajednice za transparentnost kvalifikacija i stručnih sposobnosti
(Europass)**

1. UVOD

Današnje mogućnosti učenja neograničene su, bezgranične i neposredne. Pojedinci mogu naučiti te steći nove vještine i stručne sposobnosti ne samo u tradicionalnom okruženju učionice, već i sve više izvan nje te prilagođeno vlastitoj brzini. U sadašnjem ozračju brzih gospodarskih i tehnoloških promjena, pojedinci prolaze i nekoliko tranzicija u svojem profesionalnom i akademskom životu, prelazeći granice, mijenjajući ili kombinirajući posao, obrazovanje, daljnje osposobljavanje ili dobrovoljni rad. Budući da raste pritisak na zapošljivost i bolje vještine, potrebni su otvoreniji i prilagodljiviji sustavi obrazovanja i osposobljavanja, bolje osmišljeni za potrebe i okolnosti učenika i radnika. Poslodavci i ustanove za obrazovanje i osposobljavanje bilo gdje u Europi trebali bi lako i brzo prepoznati njihove cjelovite kvalifikacije, vještine i stručne sposobnosti.

Prethodnih godina, u sklopu nekoliko inicijativa strategije Europa 2020. i ponajprije s obzirom na trajno visoku nezaposlenost,¹ Komisija je naglasila važnost omogućivanja učenicima i radnicima da jasno predstavljaju svoje vještine i kvalifikacijske profile, stečene u formalnom, neformalnom ili informalnom okruženju. Time se olakšava mobilnost i unapređuju izgledi za zaposlenje i cjeloživotno učenje. Taj je cilj naglašen u strategiji „Ponovno razmišljanje o obrazovanju”,² u kojoj Komisija najavljuje istraživački rad na Europskom prostoru za vještine i kvalifikacije kako bi osigurala da se vještine i kvalifikacije lako prepoznaju izvan granica.

Uspostavljen u 2005.³, Europass podupire te ciljeve pomažući učenicima i radnicima da njihove stručne sposobnosti i znanje postanu razumljiviji u cijeloj Europi alatima kojima se njihove vještine i kvalifikacije registriraju i čine transparentnima (vidi odjeljak 2. za sveobuhvatan opis). Iako je njegov temeljni cilj sve bitniji, neke njegove sadašnje alate treba prilagoditi kako bi odgovorili na izazove postavljene očekivanjima i potrebama današnjih učenika i tržišta rada u razvoju.

Ovo izvješće analizira postignuća okvira Europass na temelju vanjske evaluacije Europassa provedene u 2012.⁴ Ono naglašava da su prvobitni ciljevi i dalje važni, prije svega za Strateški okvir za europsku suradnju u obrazovanju i osposobljavanju 2020. (ET 2020).⁵ Europass podupire kretanje učenika i radnika radi cjeloživotnog učenja ili posla da bi se vještine, kvalifikacije i rezultati učenja mogli usporediti. Europass, a prije svega životopis (curriculum vitae – CV) Europass, dokazali su se kao priznata, pouzdana marka za transparentnost i prepoznavanje u Europi i izvan nje. Brojke iz ožujka 2013. pokazuju da je sastavljeno više od 27 milijuna životopisa Europass od pokretanja u 2005. Osim toga, alati Europassa su povoljni i njihova uporaba i širenje značajno su porasli od prve evaluacije Europassa u 2008.

¹ COM(2010) 478 završna verzija, COM(2010) 682 završna verzija, COM(2010) 245 završna verzija/ 2, COM(2012) 173 završna verzija,¹ COM(2012) 485 završna verzija.

² COM(2012) 669 završna verzija.

³ Odluka 2241/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004., u ovom se izvješću navodi kao „Odluka”.

⁴ Vidi članak 15. Odluke. Tekuće se izvješće usmjeruje na rezultate druge evaluacije Europassa provedene u 2012. od Instituta za javnu politiku i upravljanje (Public Policy and Management Institute – PPMI). Vidi http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#trainingHeader.

⁵ SL 2009/C 119/02.

Ovo izvješće ukazuje i na sadašnje nedostatke Europassa pri rješavanju promjenjivih uvjeta obrazovanja, osposobljavanja i tržišta rada. Neki njegovi alati ne promiču prilagodljive načine učenja ni omogućuju sveobuhvatno evidentiranje vještina stečenih neformalnim ili informalnim učenjem uključujući učenje putem interneta, kako je navedeno u nedavnoj Komunikaciji Komisije „Otvaranje obrazovanja”.⁶ Podaci evaluacije pokazuju i da većina alata Europassa još uvijek ne doseže u potpunosti velike skupine mogućih korisnika. Trenutačno su korisnici Europassa uglavnom mladi, žene i visokoobrazovane osobe. Bolja koordinacija sa službama koje pružaju usluge stručnog usmjeravanja i njihova integracija unutar okvira Europass, omogućila bi usmjeravanje na velike skupine, kao što su nisko kvalificirane nezaposlene osobe koje često ne znaju ispuniti dokumente Europassa ili koje smatraju da su oni previše složeni ili zbunjujući. Ostala potrebna poboljšanja obuhvaćaju veću usklađenost s drugim europskim referentnim alatima i bolje međudjelovanje alata informacijske tehnologije Europassa s alatima EU-a koji se koriste za pronalaženje odgovarajućeg posla.

Radi rješavanja takvih nedostataka, sadašnju strukturu Europassa treba preoblikovati u jednostavniju, više ciljano usmjerenu i ažuriranu službu, pri čemu bi struktura održala svoj prvobitni cilj usporedivosti i transparentnosti vještina i kvalifikacija kako bi se poboljšala zemljopisna i strukovna mobilnost učenika i radnika. Revidiranje Europassa postaje sve hitnije jer je nekoliko privatnih, lokalnih i/ili nacionalnih inicijativa sa sličnim ciljevima u postupku razvoja, prije svega u elektroničkom obliku, kao što su e-portfelji.

Ta razmatranja bit će ključna za povećavanje uloge Europassa u razvoju Europskog prostora za vještine i kvalifikacije, pri čemu će Komisija ojačati sinergije među različitim europskim alatima za transparentnost i priznavanje kvalifikacija vještina. U tu svrhu, rezultati ovog izvješća bit će spojeni s rezultatima evaluacija Europskog okvira kvalifikacija i Europskog osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (Vocational Education and Training – VET) i Izvješća o napretku u osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju. Oni će zajedno poduprijeti javnu debatu koja se treba održati u vezi s Europskim prostorom za vještine i kvalifikacije zimi 2013./2014.

2. REZULTATI I UČINAK

Uspostavljen 2005., Europass je portfelj pet različitih dokumenata čija je namjena sadržavati opise cjelokupnih postignuća u učenju nositelja, službenih kvalifikacija, radnog iskustva, vještina i stručnih sposobnosti, stečenih tijekom vremena. Dva su dokumenta Europassa alati koje korisnik sam objavljuje: europski životopis (CV)⁷ i Europass jezična putovnica,⁸ a tri objavljuju tijela za obrazovanje i osposobljavanje: Europass dopunska isprava o studiju,⁹ Europass prilog svjedodžbi¹⁰ i Europass dokument o mobilnosti.¹¹ Svi dokumenti dijele

⁶ COM(2013) 654 završna verzija.

⁷ Predložak za opis životopisa nositelja.

⁸ Alat za samoprocjenu jezičnih vještina koji koristi referentna mjerila jezične sposobnosti Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike.

⁹ U njemu se navode postignuća nositelja diploma ili akademskih stupnjeva visokog obrazovanja, uključujući studirane predmete i dobivene ocjene.

¹⁰ Opis sadržaja strukovnih kvalifikacija kojima se dopunjuje strukovno obrazovanje i već izdana svjedodžba o osposobljenosti.

¹¹ Dokument izdan od nadležnih nacionalnih tijela za obrazovanje i osposobljavanje kojim se evidentiraju radna i obrazovna iskustva u drugim europskim zemljama.

zajednički naziv marke (Europass) i logotip. Europass je dostupan besplatno i na 27 jezika, na pristupačnom portalu Europass.¹² Od 2012. pojedinci su mogli sastaviti sve Europass dokumente u Europskoj putovnici vještina, elektroničkoj mapi jednostavnoj za korištenje kojom se pomaže korisniku da sastavi osobni, modularan popis osobnih vještina i kvalifikacija stečenih tijekom života.

2.1. Dopiranje do novih publika

Svi se dokumenti Europassa smatraju uspješnima, u različitim mjerama, u boljoj usporedbi vještina, stručnih sposobnosti i kvalifikacija u različitim zemljama i sektorima te u olakšavanju postupaka odabira za poslodavce i obrazovne institucije. Međunarodno je priznavanje dokumenata ključni razlog zbog kojeg krajnji korisnici trebaju odabrati Europass. Europass se smatra jakom markom sa znatnom europskom dodanom vrijednošću koja doseže široku i ciljanu publiku. Na primjer, dionici i nacionalni predstavnici EURES-a¹³ smatraju da su životopis i dopunska isprava o studiju i prilog svjedodžbi najkorisniji dokumenti Europassa za sadašnje korisnike EURES-a.

Životopis se smatra najkorisnijim, najcjenjenijim i najpoznatijim instrumentom od svih alata Europassa. Njegova je uporaba doživjela stalni rast – samo u 2012. sastavljeno je gotovo dvanaest puta više životopisa na internetu nego u 2006. Do ožujka 2013. sastavljeno je više od 27 milijuna životopisa otkad je pokrenut Europass. Osim toga, dopunska isprava o studiju i prilog svjedodžbi smatraju se važnim alatima koji pomažu obrazovnim ustanovama da učinkovitije usmjeravaju i strukturiraju svoje obrazovne programe koristeći međunarodne standarde. Unatoč tomu, većina alata Europassa još uvijek ne dopire u potpunosti do velikih skupina mogućih korisnika. U 2012. stvoreno je samo 115 000 europskih jezičnih putovnica na internetu i distribuirano samo 80 000 dokumenata Europassa o mobilnosti.

Dionici, uključujući poslodavce i sindikate, krajnji korisnici i mogući korisnici suglasni su da alati Europassa pozitivno doprinose mobilnosti za cjeloživotno učenje ili na tržištu rada. 58 % ispitanika ankete koja je provedena u sklopu vanjske evaluacije¹⁴ smatra je da im je životopis pomogao da budu pozvani na razgovor za posao, osposobljavanje ili dobrovoljni rad / da budu unaprijed odabrani za posao, osposobljavanje ili dobrovoljni rad; 46 % smatra je da im je pomoglo da budu prihvaćeni u programe cjeloživotnog učenja (npr. Erasmus), jezične tečajeve itd. Europass prije svega predstavlja vrijedan doprinos promjeni posla ili lokacije: 60,4 % ispitanika priznalo je doprinos Europassa tom razvoju. Dokumenti Europassa ispunjuju potrebe velike većine (oko 80 %) svojih korisnika, neovisno o starosnoj dobi i obrazovnim postignućima.

Međutim, studenti poslijediplomskih studija najviše koriste Europass. 40 % krajnjih korisnika Europassa ima posao i 37 % je u postupku obrazovanja i osposobljavanja. Europass ima i važnu ulogu u transnacionalnoj i nacionalnoj mobilnosti: više od 40 % ljudi mobilnih na domaćem području koristi dokumente Europassa. Korisnici Europassa uglavnom su mladi,

¹² Ovaj portal je razvio, vodi ga i njime upravlja Cedefop u ime Komisije. Vidi http://europass.cedefop.europa.eu/en/home?loc=en_GB.

¹³ <https://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=en>.

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/training/2013/europass_en.pdf Podatci u ovom izvješću izdvojeni su iz vanjske evaluacije.

žene i visokoobrazovane osobe: gotovo 60 % ima diplomu visokog obrazovanja. Žene predstavljaju 59,4 % korisnika Europassa.

Niskokvalificirani nezaposleni pojedinci najteža su skupina koju treba doseći, zajedno s volonterima, koji predstavljaju 12,8 % odnosno 1,1 % korisnika Europassa. Podaci (sl. 1.) prikazuju da velik broj niskokvalificiranih i/ili nezaposlenih ljudi koji ne koriste Europass često ne zna ispuniti dokumente ili ih smatraju previše složenima ili zbunjujućima. Ciljane smjernice za te skupine mogle bi poboljšati njihov pristup dokumentima Europassa.

Sl. 1.: Korisnici Europassa po obrazovnom/strukovnom statusu ¹⁵

Obrazovni/strukovni status	Svi dokumenti Europassa	Europass CV	Europass LP	Europass CS	Europass DS	Europass MD
Obrazovanje i osposobljavanje	37,3 %	30,2 %	26,3 %	20,1 %	19,5 %	30,5 %
Dobrovoljni aranžman	1,1 %	1,5 %	1,5 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %
Zaposlenje (manje od pet godina)	19,5 %	20,2 %	21,1 %	31,4 %	25,8 %	32,4 %
Zaposlenje (više od pet godina)	20,8 %	26,4 %	32,0 %	29,1 %	35,2 %	12,3 %
Nezaposleni / osobe koje traže posao	12,8 %	15,9 %	12,5 %	9,9 %	14,4 %	12,6 %
Ostali	8,5 %	5,8 %	6,6 %	8,4 %	4,0 %	11,2 %
Ukupno	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Izvor: Evaluacija Europassa prema PPMI-u iz 2012.

Kako je prikazano na slici 2., mladi ispitanici (mlađi od 20 do 35 godina) najveća su skupina korisnika dokumenata Europassa, možda jer su oni vjerojatno otvoreniji za mobilnost (među lokacijama, poslovima i stručnim sektorima).

Sl. 2.: Korisnici Europassa po dobi ¹⁶

Dob	Svi dokumenti Europassa	Europass CV	Europass LP	Europass DS	Europass CS	Europass MD
< 20	9 %	9 %	10 %	2 %	11 %	10 %
21 – 25	41 %	40 %	35 %	35 %	42 %	49 %

¹⁵ Akronimi označuju: CV: životopis; LP: jezična putovnica; MD: dokument o mobilnosti; DS: dopunska isprava o studiju; CS: prilog svjedodžbi.

¹⁶ idem.

Dob	Svi dokumenti Europassa	Europass CV	Europass LP	Europass DS	Europass CS	Europass MD
26 – 35	30 %	32 %	31 %	40 %	27 %	31 %
36 – 49	14 %	15 %	18 %	18 %	17 %	7 %
50°+	5 %	5 %	6 %	4 %	5 %	3 %

Izvor: Evaluacija Europassa prema PPMI-u iz 2012. Postotci su zaokruženi.

Europass ima i „pedagoški učinak” na korisnike tih dokumenata. Pojedinci se potiču da revidiraju svoje vlastite vještine i stručne sposobnosti i da ih jasnije priopće. To pomaže osobama koje traže posao da se usredotoče na one vještine i stručne sposobnosti koje su najtraženije za slobodna radna mjesta.

2.2. Omogućivanje prilagodljivih načina učenja

Analiza je pokazala sve veće očekivanje dionika da se Europass prilagodi promjeni potreba svojih korisnika. Europass bi trebao omogućiti da se sve vještine i kvalifikacije pojedinca, obuhvaćajući sve sektore obrazovanja i osposobljavanja i vrste iskustava u učenju, u cijelosti i jednostavno dokumentiraju. Pojednostavnjenje i ažuriranje cjelokupnog okvira uz jaču unutarnju povezanost dobrodošli su radi boljeg snalaženja s modernim, prilagodljivim načinima u obrazovanju i osposobljavanju, usmjerenima učeniku. Pitanjima, kao što su sve veća važnost neformalnog ili informalnog učenja za stjecanje novih vještina i kvalifikacija ili alata kao što su „otvorene značke” koje su stvorili pružatelji internetskog obrazovanja, Europass se trenutačno ne bavi.

U formalnom obrazovanju i osposobljavanju Europass trenutačno ima dva zasebna dopunska dokumenta, pri čemu svaki obuhvaća poseban obrazovni sektor i različite sustave kredita (bodova). Ovaj format može narušiti preporučenu propusnost načina učenja. Stvaranje zajedničke strukture za te dopunske dokumente kojom bi se obuhvatile sve razine i vrste obrazovanja i osposobljavanja (škole, strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visoko obrazovanje i obrazovanje odraslih) olakšalo bi zajedničko razumijevanje kvalifikacija, neovisno o predmetnom sektoru. Učenici i radnici bi tada mogli lakše predstaviti svoje vještine pri prijavljivanju za daljnje učenje u drugom sektoru. Zajednički model kojim se izbjegava razlika i poslodavcima bi olakšao čitanje dopuna.

Europassu trenutačno nedostaje alat kojim se omogućuje sveobuhvatno evidentiranje vještina i stručnih sposobnosti stečenih neformalnim ili informalnim iskustvom učenja (uključujući internetom). Trenutačni Europass dokument o mobilnosti do sada je imao ograničenu uporabu i može se upotrijebiti samo u strogom kontekstu međunarodne mobilnosti.

Naposljetku, jedini dokument Europassa koji korisnik sam objavljuje za dopunu životopisa – jezična putovnica - upotrijebio je vrlo ograničen broj ljudi. Korisnici i poslodavci smatraju da bi životopis trebao, sam po sebi, dati sveobuhvatan pregled osobnih vještina kao što su

poznavanje jezika i informacijsko-komunikacijske tehnologije, bez potrebe za dodatnim dokumentima koje sastavlja i prijavljuje sam nositelj životopisa.

Ta poboljšanja trebala bi pojednostavniti cijeli okvir i učiniti ga jednostavnijim za uporabu. Preoblikovanje Europassa može zahtijevati reviziju njegove sadašnje pravne osnove, jer sadašnja Odluka ne omogućuje zamjenu, promjenu ni ukidanje ijednog od temeljnih dokumenata Europassa.

2.3.

Ostali europski instrumenti poput Europski okvir kvalifikacija (European Qualifications Framework – EQF),¹⁷ Europski kreditni sustav za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (European Credit System for Vocational Education and Training – ECVET)¹⁸ i Europski sustav prenošenja kredita (bodova) (European Credit Transfer System – ECTS)¹⁹ provedeni su u proteklom desetljeću usporedo Europassu kako bi poduprli kretanje učenika i radnika. Oni doprinose stvarnoj europskoj mobilnosti pri čemu se znanje, vještine i stručne sposobnosti osobe mogu jasno razumjeti i brzo prepoznati.

Ti instrumenti nisu razvijeni odvojeno jedan od drugoga i nadopunjuju Europass. Postupno se uključivanje i upućivanje na EQF, ECVET i ECTS u Europassu može očekivati kao primjena napretka tih instrumenata. Europska preporuka za Europski okvir kvalifikacija (EQF) navodi da od 2012. sve nove kvalifikacijske svjedodžbe, isprave o studiju i dokumenti Europassa koje su izdala nadležna tijela trebaju sadržavati jasnu uputu za odgovarajuću razinu EQF-a. Neke su zemlje (CZ, DK, EE, FR i IE) već počele evidentirati te razine u odgovarajućim dokumentima Europassa (dopunska isprava o studiju i prilog svjedodžbi) ali potrebni su dodatni naponi preostalih zemalja.

Unatoč dopunskoj prirodi ovih inicijativa još uvijek ima prostora za poboljšanje povezanosti da se različiti alati i usluge nude koordinirano. U ovom trenutku korisnicima nije ponuđen lako razumljiv, usklađen pristup tim instrumentima. Iako gotovo svi europski alati za transparentnost i mobilnost imaju svoj vlastiti portal i neki imaju točke usklađenosti (kao što je alat za životopis na internetu koji pomaže korisnicima portala EURES da stvore svoj životopis Europass na web-mjestu EURES-a), oni nisu dovoljno dobro povezani. To otežava mogućim korisnicima pristup bitnim informacijama, dokumentima i uslugama.

Potrebno je jače međudjelovanje Europassa s drugim alatima EU-a koji se koriste za pronalaženje odgovarajućeg posla, prema potrebi uključujući EURES. Slično tomu, potrebno je poboljšati sinergije između Europassa i Youthpassa, alata za unapređenje priznavanja rezultata učenja mladih ljudi sudionika u projektima koji primaju potporu u sklopu programa EU-a „Mladi na djelu” kako bi se izbjegla moguća preklapanja. Sljedeći primjer je odluka kojom se priznaje stručna kvalifikacija u državi članici koja odobrava pristup reguliranom zanimanju²⁰. Nositelji kvalifikacije bi Europassu trebali moći priložiti odluku o priznavanju,

¹⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

¹⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ecvet_en.htm.

¹⁹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ects_en.htm.

²⁰ Direktiva 2005/36/EZ

na papiru ili elektronički, te kada je dobivena novim postupkom europske strukovne iskaznice.

2.4. Ostvarivanje učinkovitog i održivog upravljanja

Uporaba i svijest o različitim alatima Europassa sustavno je rasla od pokretanja inicijative u 2005. Portal Europass je uvelike odgovoran za sve veću uporabu i svijest o tim alatima za transparentnost. Pokazao se vrlo uspješnim u pogledu posjećenosti, uporabe i zadovoljstva korisnika. Broj posjeta je rastao svake godine s približno 3 milijuna u 2006. na gotovo 15 milijuna u 2012. Oko 88 % ispitanih korisnika složilo se da je portal Europass jednostavan za korištenje i jasan. 60 % smatra da budući razvoji portala prije svega treba uključivati informacije i savjete o transnacionalnoj mobilnosti, priznavanju kvalifikacija i traženju posla.

Zajedno s internetskim portalom Europass, nacionalni su centri Europassa (National Europass Centre – NCE) glavni pokretači za primjenjivanje Europassa. Nacionalni su centri Europassa operativni u svim zemljama EU-a, kao i u Islandu i Norveškoj od sredine 2005. (2007. za Bugarsku i Rumunjsku i 2011. za Hrvatsku), u Lihtenštajnu od 2006., u Turskoj od 2008. i u Švicarskoj od 2011. Njihova misija podizanja svijesti o Europassu i osiguravanja potrebnih informacija svim zainteresiranim stranama smatra se zadovoljavajućom.

Većina NCE-a redovito surađuje s drugim tijelima kao što su Euroguidance i centri NARIC-a, agencije EURES-a, nacionalne agencije LLP-a, Europdesk i Europa Direct, iako bi se takva suradnja mogla pojačati i sinergije bolje iskoristiti. Povećana usklađenost tih tijela dovela bi do pojednostavnjenih struktura i boljih usluga bliskijih učenicima i radnicima, olakšavajući pristup Europassu, prije svega onim skupinama koje od njega trenutačno imaju najmanju korist. Međutim, naponi NCE-a da promiču alate Europassa među pružateljima usluga privatnog zapošljavanja pokazali su se manje uspješnima. Većina tih pružatelja usluga bi bila voljna promicati uporabu dokumenata Europassa za financijsku naknadu.

Cedefop ima jasnu ulogu u uspjehu Europassa. Osim što učinkovito upravlja portalom Europass i osigurava potporu nacionalnim centrima Europass, svojim stručnim znanjem doprinosi idejnom razvoju okvira Europass.

U 2012. Komisija je osigurala financijsku potporu od ukupno 2°250°000°EUR nacionalnim centrima Europassa programom „Cjeloživotno učenje”. U cjelini, vanjskom evaluacijom utvrđeno je povećanje razina učinkovitosti u svim analiziranim aspektima Europassa u usporedbi s evaluacijom iz 2008. Dok financijska sredstva osigurana iz EU-a²¹ i nacionalnih izvora nisu zabilježila značajno povećanje tijekom razdoblja od 2008. – 2011., broj dokumenata Europassa sastavljenih na internetu i broj posjeta portalu sustavno su se povećavali bez ikakvih znakova opadanja popularnosti alata Europassa. Sve veća učinkovitost zamijećena je i u smislu promidžbenih aktivnosti nacionalnih centara Europassa i uporabe različitih alata Europassa.

Ukupan trošak Europassa (iz nacionalnih proračuna, proračuna Komisije i Cedefop-a) od njegovog pokretanja iznosi oko 31,5°milijuna°EUR. Na temelju 54 milijuna životopisa

²¹ Doprinos EU-a iznosi i do 50 % operativnih troškova nacionalnih centara Europassa.

Europassa izdanih od 2005. (28 milijuna sastavljenih na internetu i 27 milijuna preuzetih s interneta), prosječni trošak jednog sastavljenog životopisa je približno 0,58°EUR što je oko četiri puta manje od procjene donesene u 2008. (2,1°EUR). S obzirom na takav nizak trošak po dokumentu i visoku razinu zadovoljstva korisnika, evaluacijom se zaključuje da primjena Europassa osigurava dobru vrijednost za novac. Europass međutim vjerojatno neće ostati održiv bez daljnje europske financijske potpore. Većina nacionalnih centara Europassa ne bi mogla nastaviti djelovati bez financijskih sredstava EU-a, jer nisu prepoznati održivi alternativni izvori financiranja Europassa, a dodatna javna financijska sredstva su malo vjerojatna. Ne postoji poseban poticaj da se uključe privatni dionici, jer Europass ne osigurava nikakvu brzu financijsku korist.

3. ZAKLJUČCI

Uz postojeću pozadinu radne snage koje je sve manja i usporenog gospodarskog rasta, jedan od najhitnijih izazova državama članicama danas jest modernizacija njihovih sustava obrazovanja i osposobljavanja i unapređivanje ponude vještina kako bi bolje odgovarale potrebama tržišta rada. Europass bi trebao pomoći u odgovoru na te izazove i trebalo bi ga u narednim godinama ojačati u skladu s tim.

Rezultati i preporuke vanjske evaluacije potvrđuju da Europass mora zadržati svoju jaku ulogu u promicanju mobilnosti i usporedivosti vještina i kvalifikacija. Predložena poboljšanja uključuju i bolju racionalizaciju i uključivanje dokumenata Europassa u glavne tokove kako bi se poboljšala usklađenost s drugim europskim referentnim alatima i ciljanim uslugama usmjeravanja povezanim s instrumentima Europassa, čime se podupire transnacionalna mobilnost, priznavanje kvalifikacija i traženje posla. Povrh svega, Europass treba postati prilagodljiviji alat i jednostavniji za uporabu, koji će iskoristiti mogućnosti modernih tehnologija kako bi se stalno razvijao usporedo s potrebama korisnika. Trebao bi zadržati postojeće korisnike i privući nove, osobito pojedince nižih kvalifikacija. Kako bi se to postiglo, mogla bi biti potrebna nova pravna osnova Europassa u skladu s kojom se omogućuje redovito ažuriranje i prilagođavanje tih alata.

U cilju povećavanja podrške Europassa učenicima i radnicima koji nastoje predstaviti svoje vještine i stručne sposobnosti, trebalo bi posebno razmotriti sljedeća razvojna kretanja:

- **Poboljšane sinergije između Europassa i drugih europskih inicijativa** – Unatoč sveukupnom uspjehu Europassa, upute za uporabu alata Europassa mogle bi se unaprijediti i ojačati boljom koordinacijom sa službama za strukovno usmjeravanje i transparentnost i priznavanje kvalifikacija, kako bi se dosegle šire publike i proizvela veća dodana vrijednost. To se čini posebno bitnim za skupine koje imaju većih poteškoća u uporabi Europassa kao što su niskokvalificirane i nezaposlene osobe . U sklopu budućeg europskog prostora za vještine i kvalifikacije Europass bi se mogao usmjeriti k osiguravanju informacijskih usluga i interaktivnih alata za transparentnost vještina i kvalifikacija, okupljajući različite europske mreže, informacijske usluge i druge alate koji se trenutačno bave vještinama i kvalifikacijama u jednoj jedinstvenoj ulaznoj točki. To bi omogućilo učenicima i radnicima da bolje iskoriste alate EU-a za transparentnost i priznavanje, koji bi postali poznatiji i među institucijama i poslovnim subjektima, a time i učinkovitiji. Udruživanjem tih sredstava postigli bi se dobitci od učinkovitosti i

omogućilo spajanje sredstava zajedno s drugim ekvivalentima na nacionalnoj razini. Nadalje, to bi vjerojatno doprinijelo znatno široj promidžbi i primjeni alata Europassa među njegovim različitim dionicima u tako nastaloj jedinstvenoj spojenoj uslužnoj mreži.

- **Europass kao instrument za olakšavanje prilagodljivih načina učenja** – Postoji jasna potreba da se sadašnji alati Europassa prilagode prilagodljivijim načinima učenja, usmjerenima učeniku i koji ispunjuju potrebe pojedinaca. Preoblikovani okvir treba biti dovoljno prilagodljiv da odgovarajući način uključi nova kretanja i tehnike u obrazovanju i osposobljavanju s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom. Trenutačno postoje dva sektora gdje se te potrebe čine hitnijima:

a) Europass ima dva različita alata koji osiguravaju dodatne informacije o rezultatima učenja: dopunska isprava o studiju za kvalifikacije visokog obrazovanja i prilog svjedodžbi za strukovno osposobljavanje. Važno je istražiti bi li jedinstveni dokument mogao olakšati opće razumijevanje kvalifikacija izdanih u bilo kojem sektoru obrazovanja i osposobljavanja i potaknuti međudjelovanje Europskih sustava prijenosa kredita kao što su ECTS i ECVET, između razina obrazovanja i osposobljavanja i između zemalja;

b) evidentiranje vještina stečenih bilo kojim neformalnim ili informalnim iskustvom učenja te obrazovanjem na internetu: danas samo dokument o europskoj mobilnosti osigurava evidentiranje vještina stečenih neformalnim putem u inozemstvu. U skladu s Preporukom Vijeća o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja, Europass bi trebalo revidirati da bi se omogućilo identificiranje i dokumentiranje vještina, uključujući reviziju vještina, stečenih neformalnim ili neformalnim učenjem, s ili bez mobilnosti. Na temelju već poduzetog pripremnog rada koji je obavila Komisija o mogućem novom dokumentu „Europass iskustvo”, ta nova značajka trebala bi podržavati europske smjernice o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja. Te bi nove značajke odgovarale i inicijativama o jamstvu i pripravnstvu za mlade.²²

Način na koji se svjedodžbe koje proizvodi mehanizam Youthpass registriraju u Europassu trebalo bi isto tako istražiti kako bi se izbjegla preklapanja. Potreban je i daljnji rad na analiziranju mogućih načina uključivanja ili dodavanja novih alata za transparentnost, kao što su „otvorene značke” koje su stvorene novim postupcima certificiranja digitalnog učenja u Europass. Naposljetku, funkcionalne i napredne vještine u informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji trebale bi biti vidljivije u životopisu Europassa,

- **poboljšanje međudjelovanja Europassa i alata EU-a koji se koriste za pronalaženje odgovarajućeg posla** –Različiti tehnički standardi trenutačno sprečavaju bolju usklađenost među nekim alatima EU-a koje koriste osobe koje traže posao. Potrebni su daljnji naponi da se alat životopisa Europassa i nova europska putovnica vještina povežu s bazom podataka životopisa EURES-a i alatima privatnih službi za zapošljavanje, centara za usmjeravanje i vrednovanje te s alatima za ocjenu vještina. Treba istražiti i prilaganje odluke o priznavanju stručne kvalifikacije u državi članici Europassu, uključujući kad je dobivena novim postupkom Europske strukovne iskaznice.

²² Vidjeti i <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1006>.

Kako je navedeno, u okviru strategije „Ponovno razmišljanje o obrazovanju ” naglašena je uloga obrazovanja i vještina kao temeljnih strateških sredstava za gospodarski rast, konkurentnost i zapošljavanje. Jedan od prijedloga strategije „Ponovno razmišljanje o obrazovanju ” jest da se istraže daljnje sinergije i usklađenost postojećih alata EU-a za transparentnost i priznavanje vještina i kvalifikacija u cilju oblikovanja Europskog prostora za vještine i kvalifikacije kojima bi se omogućilo da se svi slobodno kreću i da se njihova stručna osposobljenost i kvalifikacije mogu brzo prepoznati za daljnje učenje te da ih poslodavci odgovarajuće razumiju i ocijene.

Komisija će raspravljati o zaključcima predstavljenim u ovom izvješću s odgovarajućim dionicima tijekom javne rasprave Europskog prostora za vještine i kvalifikacije zimi 2013./2014. Na temelju zaključaka ove rasprave o okviru Europassa i o ocjeni učinka, Komisija može razmotriti predlaganje revizije sadašnje pravne osnove Europassa Odluke 2241/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004.